

**Pan Ryszard Ziemblicki
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych
w Białymstoku**

LBI-4101-19-02/2010
P/10/148

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku („RDLP”) kontrolę w zakresie zarządzania lasami i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w latach 2008-2010 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole, którego podpisania odmówiono 1 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność RDLP w zakresie objętym kontrolą. Podstawą pozytywnej oceny było prawidłowe zarządzanie lasami i gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- nienaliczeniu obligatoryjnych kar umownych trzem (z 15 analizowanych przez NIK) kontrahentom, którzy odebrali od 94,9% do 46,6% drewna określonego w umowach,
- niewystarczającym nadzorze nad dwoma nadleśnictwami, które nieterminowo przekazały do budżetu państwa dochody uzyskane ze sprzedaży lasów i gruntów.

1. W latach 2008-2010 (do 30 września) RDLP nadzorowała 31 nadleśnictw i Zakład Transportu i Spedycji Lasów Państwowych w Giżycku („ZTiSLP”), prowadzący - zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe² - działalność w zakresie handlu artykułami firmy „Husqvarna”, transportu i spedycji drewna oraz produkcji wyrobów z drewna. W ramach sprawowanego nadzoru nad ww. jednostkami RDLP ustaliła:

- ceny minimalne sprzedaży drewna w latach 2008-2010, na zasadach określonych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych („DGLP”)³. W 2008 roku ceny minimalne sprzedaży drewna wynikały z postanowień uchwały z 9 października 2007 r. Komisji Leśno-Drzewnej (powołanej przez DGLP), a w 2009 i 2010 roku zostały ustalone przez dyrektora RDLP w porozumieniu z nadleśniczymi na okresy półroczne. W latach 2008-2010 (do 30 września) średnie uzyskane ceny sprzedaży trzech analizowanych przez NIK sortymentów drewna, były wyższe od cen minimalnych,
 - na warunkach zaakceptowanych przez DGLP wielkość i zasady stosowania obniżek cen drewna sprzedanego odbiorcom w trybie rokowań internetowych. Wprowadzenie od 16 czerwca 2008 r. obniżek cen (od 3% do 10%) na wybrane sortymenty drewna nastąpiło decyzjami dyrektora RDLP wydanymi 16-18 czerwca 2008 r. i było uzasadniane znacznym spadkiem sprzedaży surowca drzewnego w I kwartale 2008 roku (bonifikaty obowiązywały do czerwca 2009 roku),
 - zasady „funkcjonowania i wykonywania polowania” w Ośrodkach Hodowli Zwierzyny („OHZ”) leżących na terenie RDLP, zasady „sprzedaży i organizacji polowań dla myśliwych cudzoziemców” w OHZ i „ofertę cenową” na sprzedaż polowań w OHZ. W latach 2008-2010 (do 30 września) RDLP prowadziła działalność⁴ polegającą na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania dla myśliwych cudzoziemców. Działalność ta przyniosła RDLP w 2009 roku 5,4 tys. zł zysku brutto, a w 2008 roku i do 30 września 2010 r. zamknęła się stratami w kwotach 15,2 tys. zł i 19,2 tys. zł⁵.
2. W latach 2008-2010 (do 30 września) RDLP dokonała wyboru wykonawców planów urządzenia lasu dla czterech (z 31) nadzorowanych nadleśnictw. Analiza jednego z dwóch zorganizowanych przetargów nieograniczonych wykazała, że przy wyborze wykonawcy planów urządzenia lasu dla nadleśnictw Białowieża, Browsk i Hajnówka

² Dz. U. Nr 134, poz. 692

³ W zarządzeniu nr 52A z 31 października 2007 r., zarządzeniu DGLP nr 89 z 20 listopada 2008 r. i zarządzeniu nr 69 z 14 października 2009 r.

⁴ Na podstawie wpisu z 16 grudnia 1004 r. do rejestru polowań prowadzonego przez Wojewodę Podlaskiego, a następnie przez Marszałka Województwa Podlaskiego

⁵ Na koniec 2010 roku działalność polegająca na sprzedaży polowań cudzoziemcom zamknęła się 13,6 tys. zł zysku

(za 4.391,8 tys. zł) przestrzegano zasad określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 1994 r. Prawo zamówień publicznych⁶.

Funkcjonujące na terenie działania RDLP leśne kompleksy produkcyjne „Puszcza Białowieska” i „Lasy mazurskie” działały na podstawie programów gospodarczo-ochronnych z 2001 i 2004 roku, spełniających wymogi określone w § 4 zarządzenia nr 5/2001 Dyrektora Generalnego LP z dnia 24 stycznia 2001 r. w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych.

3. Na terenie działania RDLP pozyskano w latach 2008-2010 (do 30 września) 2.710,3 tys. m³, 2.740,6 tys. m³ i 2.119,8 tys. m³ drewna (grubizna i małowymiarowe), a sprzedano 2.838,4 tys. m³, 2.752,2 tys. m³ i 2.260,4 tys. m³, uzyskując przychody w kwotach 389.670,5 tys. zł, 349.283,3 tys. zł i 314.011,8 tys. zł. Sprzedaż drewna odbywała się na podstawie umów zawartych przez DGLP, dyrektora RDLP i nadleśniczych. Analiza 10 umów sprzedaży 447.781 m³ drewna o wartości umownej 67.522,3 tys. zł zawartych przez RDLP wykazała, że:

- właściwie zabezpieczono interes Skarbu Państwa:
 - zastosowano przedpłaty i gwarancje bankowe na sprzedawane drewno, określono terminy i warunki odbioru drewna oraz wysokość obligatoryjnych kar umownych za nieodebrane drewno⁷,
 - postanowienia umów w zakresie ilości, sortymentu i cen sprzedawanego drewna były zgodne z rozstrzygnięciami przetargów prowadzonych na Portalu Leśno-Drzewnym, aukcjach internetowych i aukcjach systemowych.

Wielkość sprzedaży drewna zrealizowana w ramach sześciu umów⁸ mieściła się w granicach odchyień w skali roku (od 98% do 103%) określonych w umowach, a pozostałe cztery umowy zrealizowano z przekroczeniem tych odchyień. Kontrahentowi, który odebrał tylko 45,2% drewna zamówionego umową z 16 marca 2009 r., RDLP naliczyła karę umowną w wysokości 89,0 tys. zł, a pozostałym trzem, którzy w 2008 roku odebrali 94,9%, 66,4% i 46,6% drewna, nie naliczono obligatoryjnych kar umownych w wysokości co najmniej 628,9 tys. zł. Rezygnacja z naliczenia tych kar była argumentowana dekonjunkturą w całym kraju na rynku drewna w 2008 roku i potrzebą niepogarszania warunków nabycia drewna odbiorcom z terenu RDLP,

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁷ w 2008 roku kara obligatoryjna w wysokości 0,5% wartości nieodebranego drewna za każdy dzień opóźnienia, jednak nie więcej jak 10% wartości konkretnej partii drewna (możliwe roczne odchylenie 2%), a w 2009 i 2010 roku kary obligatoryjne w wysokości 5% wartości (liczonej wg cen sortymentu wskaźnikowego) nieodebranego drewna (możliwe roczne odchylenie 5%)

⁸ jedna realizowana w 2008 roku, trzy w 2009 roku i dwie w 2010 roku

– od czerwca 2008 do czerwca 2009 roku pięciu odbiorcom drewna (z 10 analizowanych), którzy na Portalu Leśno-Drzewnym lub na aukcjach zakupili drewno o rodzajach sortymentów ustalonych przez RDLP, udzielono rabatów na zasadach i w wysokości określonej przez DGLP i dyrektora RDLP.

4. Sytuacja finansowa RDLP i jednostek podległych uległa w latach 2008-2009 pogorszeniu na skutek spadku cen drewna (średnio ze 143 zł/m³ w 2008 roku do 129 zł/m³ w 2009 roku). Zysk netto zmniejszył się w tym okresie z 18.847,5 tys. zł do 6.884,9 tys. zł, przychody ogółem z 438.848 tys. zł do 383.023,9 tys. zł (o 12,7%), w tym ze sprzedaży drewna z 418.800,1 tys. zł do 362.853,4 tys. zł (o 13,4%), a koszty ogółem z 419.213,4 tys. zł do 375.257,5 tys. zł (o 10,5%). Pogorszeniu uległy także wyniki finansowe samej RDLP, gdyż zysk netto zmniejszył się z 752,7 tys. zł do 421,0 tys. zł. Przychody ogółem w 2009 roku, w stosunku do 2008 roku, wzrosły z 2.585,2 tys. zł do 3.076,4 tys. zł (o 19,0%), a koszty z 1.816,6 tys. zł do 2.647,2 tys. zł (o 45,7%).

Zatrudnienie w RDLP i jednostek podległych zmniejszyło się z 2.024 osób w 2008 roku do 1.969 osób w 2009 roku, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie (z uwzględnieniem nagród z zysku) z 4.901,6 tys. zł do 4.741,6 tys. zł (o 3,3%). W RDLP zatrudnienie utrzymywało się na tym samym poziomie (68 osób), a przeciętne miesięczne wynagrodzenie zmniejszyło się z 6.347,0 tys. zł do 6.302,0 tys. zł (o 0,7%).

RDLP sporządziła sprawozdania finansowe (jednostkowe i zbiorcze) za 2008 i 2009 rok, które zostały poddane badaniu przez biegłych rewidentów wybranych w drodze konkursu ofert (czterech w 2008 roku i dwóch w 2009 roku). W opinii biegłych sprawozdania rzetelnie i jasno przedstawiały sytuację finansową i majątkową RDLP i podległych jednostek.

5. W latach 2008-2010 (do 30 września) RDLP prawidłowo zarządzała gruntami Skarbu Państwa o łącznej pow. 0,3677 ha zabudowanymi budynkiem biurowym, garażem, dwoma parkingami i dwoma lokalami mieszkalnymi. W przypadku czterech analizowanych (z 18) umów najmu lokali w budynku biurowym i obu umów dzierżawy 12 m² gruntów, z najemcami i dzierżawcami zawarto umowy na czas nieokreślony i pobierano czynsz ustalony według stawek rynkowych.

RDLP nie sprzedawała, w latach 2008-2010 (do 30 września), lasów i gruntów. Rzetelnie wywiązywano się z obowiązku odprowadzania dochodów otrzymanych z nadleśnictw z tytułu sprzedaży gruntów (środki przekazywano na rachunek Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w terminie do czterech dni od dnia wpływu środków).

Dochody te w kwocie 1.972,4 tys. zł wpłynęły z nadleśnictw do RDLP w terminie ustalonym przez DGLP⁹. Natomiast:

- 17,6 tys. zł z Nadleśnictwa Rudka z tytułu zbycia (21 kwietnia 2008 r.) zabudowanej nieruchomości wpłynęło 3 grudnia 2008 r. (226 dni po zawarciu aktu notarialnego). Nabywca nieruchomości wniósł do sądu pozew o bonifikatę związaną z zabytkowym charakterem nieruchomości, a wyrok w tej sprawie zapadł 26 stycznia 2009 r.,
- 8,2 tys. zł z Nadleśnictwa Drygały z tytułu sprzedaży (9 grudnia 2008 r.) czterech działek leśnych otrzymano dopiero w toku kontroli NIK (24 stycznia 2011 r.).

Zdaniem NIK, w obu sprawach nadzór RDLP nad nadleśnictwami (polegający na poruszaniu na naradach i szkoleniach z kierownikami nadzorowanych jednostek tematyki terminowego odprowadzania dochodów) był nieskuteczny.

6. W latach 2008-2010 (do 30 września) RDLP dziewięciu pracownikom udzieliła pożyczek w wysokości 213,7 tys. zł na zakup samochodów prywatnych używanych do celów służbowych. Analiza pięciu spraw na kwotę 135 tys. zł wykazała, że przy udzielaniu pożyczek przestrzegano zasad ustalonych przez DGLP¹⁰. Żadna z pożyczek nie została umorzona.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) naliczanie obligatoryjnych kar umownych kontrahentom odbierającym drewno z naruszeniem warunków określonych w umowach,
- 2) podjęcie działań w celu wyeliminowania opóźnień w przekazywaniu przez nadleśnictwa dochodów budżetu państwa ze sprzedaży nieruchomości.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁹ nie dłuższym niż 10 dni od daty sprzedaży przez nadleśnictwa nieruchomości

¹⁰Zarządzenie nr 20 DGLP z 25 lutego 2003 r. w sprawie nabywania przez pracowników Lasów Państwowych samochodów prywatnych używanych również do celów służbowych i Zarządzenie nr 74 z 12 listopada 2009 r. w sprawie zasad udzielania pomocy finansowej pracownikom Lasów Państwowych w nabywaniu samochodów prywatnych używanych również do celów służbowych

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku
Barbara Chilińska